

Varsinais-Suomen elintarvikealan toimialaraportti 2009

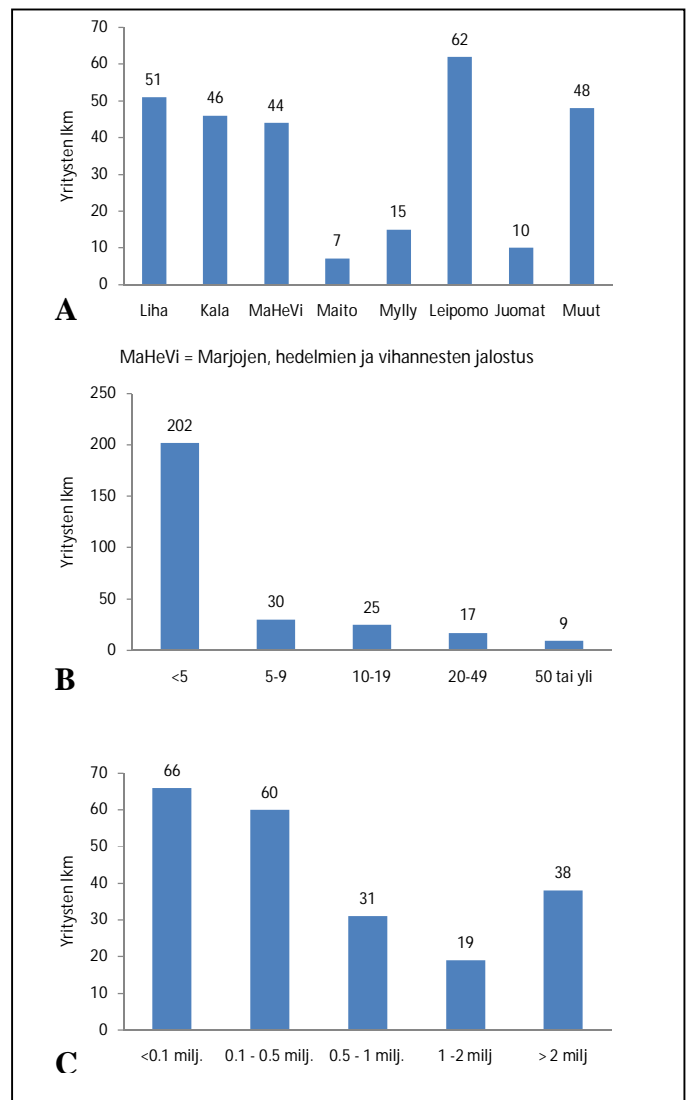
Lounafood – Aitoa Makua Varsinais-Suomesta hanke on Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen koordinoima maakunnallinen elintarvikealan toimialahanke, jonka päätavoitteena on edistää lähellä tuotetun ruuan ja pienyrittäjyyden asemaa Varsinais-Suomessa. Osana tätä työtä hankkeessa ylläpidetään rekisteriä maakunnan elintarvikkeita jalostavista pk-yrityksistä.

Kevään 2008 ja kesän 2009 välisenä aikana maakunnan elintarvikkeita jalostavia pk-yrityksiä lähestyttiin yrityskyselyn muodossa. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa alueella toimivat yritykset, selvittää yritysten toiminnan nykytilannetta, tulevaisuuden näkymiä ja mahdollisia kehittämistarpeita. Kyselyt toteutettiin pääosin puhelinhaastatteluina ja pieneltä osin myös postitetun kyselylomakkeen muodossa. Kyselyyn vastasi 158 yritystä kaikkiaan 283 yrityksestä. Vastausprosentiksi muodostui näin ollen 56 %. Vastaamattomien yritysten osalta perustiedot yrityksestä kerättiin muista julkisista lähteistä (mm. yritys- ja yhteisötietojärjestelmä sekä erilaiset kaupalliset yritysrekisterit).

Kartoituksen perusteella Varsinais-Suomessa toimii kaikkiaan 283 elintarvikkeita jalostavaa pk-yritystä, joista 25 jalostaa luomutuotteita. Yritysten lukumäärässä mitattuna merkittävin toimiala on leipomotuotteiden valmistus (kuva 1).

Suurin osa yrityksistä (71 %) on ns. mikroyrityksiä eli alle viisi henkilötyövuotta työllistäviä yrityksiä (kuva 1). Toimialoittain tarkasteltuna mikroyritysten osuus toimialan kaikista yrityksistä vaihtelee pääsääntöisesti

65 ja 75 %:n välillä. Maidon jalostuksessa (86 %) ja myllytuotteiden valmistuksessa (93 %) osuus on suurempi.

Kuva 1. Varsinais-Suomen elintarvikealan pk-yritysten lukumäärä jaoteltuna toimialoittain (A) (n=283) sekä henkilömäärän (B) (n=283) ja liikevaihdon (C) (n=214) mukaan.

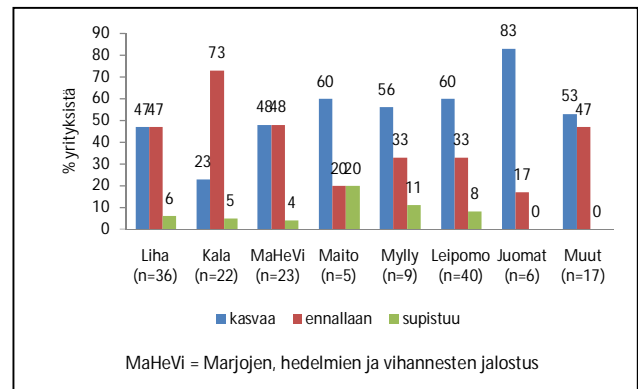
Liikevaihdon mukaan tarkasteltuna 59 % prosenttia yrityksistä sijoittuu luokkaan alle 500 000 euroa vuodessa. Toimialoista tästä

keskiarvosta poikkeavat maidon jalostus, myllytuotteiden valmistus ja leipomotuotteiden valmistus, joiden osalta em. osuudet ovat 80, 57 ja 75 %. Yli 2 miljoonan euron liikevaihdolla toimivia yrityksiä löytyy eniten muiden elintarvikkeiden jalostuksen piiristä (29 %).

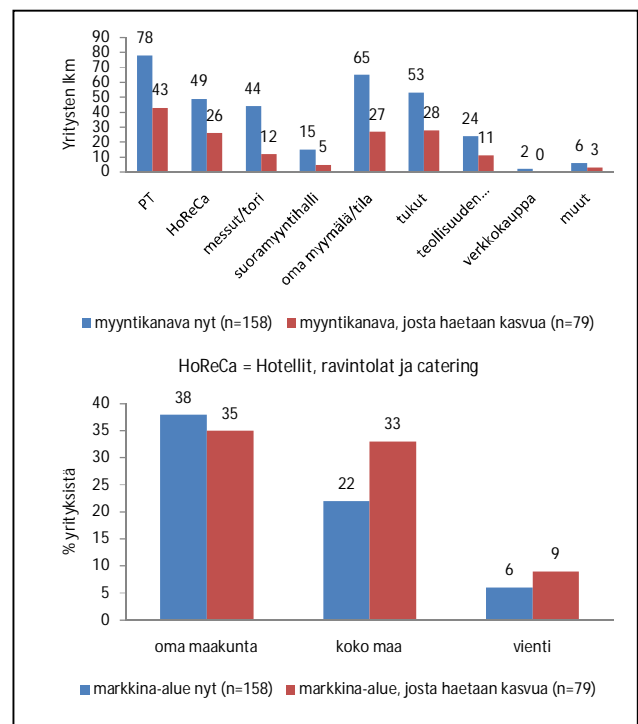
Kyselyyn vastanneista yrityksistä puolet (79 kpl) suunnitteli laajentavansa tuotantonsa lähitulevaisuudessa, kun taas 6 % ajatteli tuotannon supistuvan. Toimialoittain tarkasteltuna (kuva 2) eniten kasvuhaluista yrityksiä oli juomien valmistuksessa ja vähiten kalanjalostuksessa. Kalanjalostuksen kasvua rajoittaa vastaajien mukaan eniten raaka-aineen saanti. Yrityksistä 38 % ilmoitti markkina-alueekseen ainoastaan oman maakunnan, koko Suomen laajuisesti toimi 22 % ja vientitoimintaa oli 6 % yrityksistä. Merkittävimmät myyntikanavat olivat päivittäistavarakauppa (49 %), oma myymälä/myynti omalta tilalta (41 %), tukkuliikkeet (34 %), HoReCa (31 %) ja messu-/torimyyni (28 %).

Kasvuhaluista yrityksistä n. kolmannes aikoi toimia jatkossakin vain oman maakunnan alueella, kolmannes koko Suomessa ja joka kymmenes suunnitteli hakevansa kasvua viennistä. Viennistä kasvua hakevista yrityksistä viidellä ei ollut aiempaa vientitoimintaa. Tärkeimmiksi myyntikanaviksi kasvua ajatellen ilmoitettiin päivittäistavarakauppa (54 %), tukkuliikkeet (35 %), oma myymälä/myynti omalta tilalta (34 %), HoReCa (33 %).

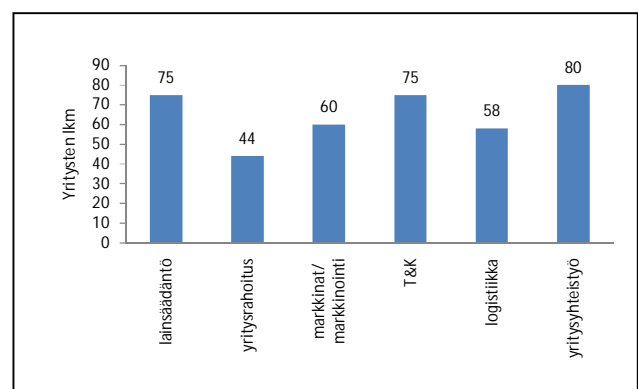
Tärkeimmiksi tiedotus- ja kehittämiskohteiksi nousivat yritysyritysteistyön lisääminen (51 %) lainsäädäntö (47 %), tuotekehitys ja trendit (47 %) sekä markkinat ja markkinointi (38 %) (kuva 4).

Kuva 2. Yritysten tuotannon määrän muutos lähitulevaisuudessa toimialoittain.

Kuva 3. Yritysten markkinakanavat ja -alueet tällä hetkellä sekä kasvuhaluisten yritysten markkinakanavat ja -alueet, joista kasvua aiotaan hakea.

Kuva 4. Tiedontarve ja kehittämiskohteet (n=158)